

For the latest from BDO Turkey, follow us

Sirküler Tarihi : 28.07.2020
Sirküler No : 2020/110
Yayımlandığı Yer : GAZETE VATAN - 28.07.2020

Dr. Cahit EVCİL
E. SGK Başmüfettişi

ŞİRKET ORTAKLARI DİKKAT! YANLIŞ STATÜDE PRİM ODUYOR OLABİLİRSİNİZ

Okurum H.ASLAN ortağı ve yönetim kurulu olduğu şirketten 01.12.2016 tarihinden itibaren 4/a kapsamında sigortalı olarak bildirildiğini, ancak ortağı ve yönetim kurulu başkanı olduğu şirketten 4/a kapsamında sigortalı olamayacağını söylediğini, bu durumun doğruluğunu ve bugüne kadar yapılan işlemlerin akıbetini sormaktadır.

1.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu şirket ortaklarının kendi işyerlerinden sigortalı bildirimelerine ilişkin önemli bir uygulama değişikliğine gitmiştir. Ancak aradan geçen onca zamana rağmen ne yazık ki bu değişiklik tam olarak anlaşılammış, eski uygulama ve alışkanlıklar devam edegelmiştir. Bu nedenle tüm şirket ortaklarının bu yazımızı sonuna kadar okuyup kendi durumlarını değerlendirmelerini tavsiye ederim.

Ülkemizde kişilerin tabi oldukları sigortalılık statülerini kısaca 4/a, 4/b ve 4/c olarak tanımlıyoruz. Bu statüler kanunda düzenlendikleri maddeden ismini almaktadır. Aynı zamanda Sosyal Güvenlik Kurumu kurulmadan önceki sigortalılık statüleriyle de paralellik göstermektedir. Yani SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı yerine sırasıyla 4/a, 4/b ve 4/c geçmiştir diyebiliriz.

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2019 yılında 9,6 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167'den fazla ülkede bulunan 1.809 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 88.110 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayını, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

Sigortalılık statülerinin çakışması ise, bir kişinin aynı anda birden fazla sigorta statüsüne girecek şekilde faaliyet göstermesi halinde, hangi sigorta statüsünden sigortalı olacağını ifade eder. Örneğin bir şirkette muhasebeci olarak çalışan sigortalı, ayrı bir şirketin ortağı olursa hangi statüde sigorta primi ödeyecektir? Aynı sigortalı çalıştığı şirkete ortak olursa hangi statüde sigorta primi ödeyecektir? Ortak olduğu şirketin türü tabi olacağı sigorta statüsünün belirlenmesine etki eder mi? Sigortalılık statülerinin çakışması bu soruların cevabını vermektedir.

Mevzuatımızda yer alan küçük bir düzenleme göz ardı edilirse ülkemizde “*sigortalılığın teklifi ilkesi*” mevcuttur. Yani bir kişi aynı anda sadece bir sigortalılık statüsüne tabi olabilir. İstisna kabul ettiğimiz düzenlemeye aşağıda ayrıca yer vereceğim.

5510 sayılı Kanununun 53’üncü maddesi sigorta statülerinin akışmasında yapılacak işlemleri açıklamaktadır. Bu düzenlemeye göre 4/c sigortalılığının 4/a veya 4/b sigortalılığı ile çakışması durumunda, 4/c sigortalılığının diğer sigortalılıklara göre üstünlüğü, diğer bir deyişle önceliği söz konusudur. Örneğin bir devlet memuru özel izinle bir vakıf üniversitesinde ders verirse, bağlı olduğu kurum tarafından yürütülen 4/c sigortalılığı esas alınacak, ders saati ücreti olarak iş sözleşmesiyle çalıştığı vakıf üniversitesinde adına ayrıca 4/a kapsamında sigorta primi yatırılmayacaktır.

4/a ve 4/b sigortalılıklarının çakışması halindeyse, 25.02.2011 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 6111 sayılı Kanun ile ilgili maddede yapılan değişiklik öncesi, “*öncelik ve sonralık*” uygulaması söz konusuydu. Yani 4/a kapsamında sigortalı olan kişi, bu sigortalılığı sona ermeden diğer statüye tabi olmazdı. Örneğin bir şirket ortağı başka bir şirkette iş sözleşmesiyle çalışmaya başladığında önceden şirket ortaklığından gelen 4/b sigortalılığı kesintiye uğramadığı sürece 4/b statüsünde prim ödemeye devam ediyordu.

5510 sayılı Kanununun 53’üncü maddesinde 6111 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, 01.03.2011 tarihinden itibaren, 4/a ve 4/b sigortalılığının tespitinde 4/a sigortalılığının üstünlüğü uygulamasına geçilmiştir. Buna göre örneğin ticari ya da mesleki faaliyeti nedeniyle 4/b sigortalısı olan bir kişi bu faaliyetini sona erdirmeden hizmet akdiyle başka bir işte çalışmaya başlarsa 4/a sigortalılığına zorunlu olarak tabi olacaktır. Bu sigortalı isterse 4/b sigortalılığını da devam ettirebilecektir. Bu durum sigortalının aynı anda iki statüye birden tabi olması anlamına gelip yukarıda belirttiğimiz sigortalılığın teklifi ilkesinin istisnasını oluşturmaktadır. İki statüye de 30 gün prim ödeyen sigortalının kurum kayıtlarında aylık prim ödeme gün sayısı 30 gün olarak kabul edilecektir. Yani aynı ayda iki farklı statüye prim ödenmesi prim ödeme gün sayılarında bir artış sağlamayacaktır. Ancak prime esas kazançların arttırılıp emekliliğe olumlu bir katkı sağlanması söz konusu olabilecektir. Yine iki ayrı statüde prim ödenmesi iş kazası ve meslek hastalığı hallerinde sigortalılara ilave katkılar sağlayabilecektir.

Gelelim bu günkü asıl konumuza; 5510 sayılı Kanununun 53'üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre 4/b kapsamında sayılanlar, kendilerine ait veya ortak oldukları işyerlerinden, 4/a bendi kapsamında sigortalı bildirilemezler. Bu düzenlemeyle 01.10.2008 tarihinden sonra şirket ortaklarının ortağı olduğu şirkette, üçüncü bir kişinin yapması gereken bir işi yapmaları ve bunun karşılığında ücret almaları durumunda dahi 4/a kapsamında sigortalı olmaları söz konusu olamayacaktır. Ancak 01.10.2008 tarihinden önce ortağı olduğu işyerinden usulüne uygun olarak 4/a kapsamında sigortalı bildirilen kişilerin bu sigortalılıkları kesintiye uğrayıncaya kadar hakları saklıdır.

Bu açıklamalarımızdan sonra okurumun sorusuna dönersek, 01.10.2008 tarihinden sonra bir kişinin ortak olduğu, anonim şirketler de ise ortak ve yönetim kurulu üyesi olduğu işyerinden 4/a kapsamında sigortalı bildirilmesi mümkün değildir. Okurum 01.12.2016 tarihinden itibaren hatalı olarak 4/a statüsünde prim ödemiştir. Bu durumda hatalı ödenen primlerin 4/b sigortalılığına aktarılması gerekmektedir.

Önemine binaen tekrar belirtmekte fayda var. Okurum ortağı olduğu işyerinde değil de başka bir işyerinde iş sözleşmesiyle çalışmaya başlarsa 4/a sigortalılığının 4/b sigortalılığına üstünlüğü ilkesi gereği çalışmaya başladığı tarih itibarıyla 4/a sigortalısı olacak, dilerse ortağı olduğu işyeri dolayısıyla 4/b prim ödemelerini de devam ettirebilecektir.

Yukarıda sigortalılık statülerinin çakışması uygulamasında sigortalılığın tekliği ve sigortalılığın üstünlüğü ilkelerinden bahsetmiştik. Bu konudaki bir diğer ilke ise isteğe bağlı sigorta ile zorunlu sigortalılığın çakışması halinde zorunlu sigortalılığın geçerli olacağı, bir başka ifade ile “zorunlu sigortalılığın üstünlüğü” ilkesidir. Buna göre, isteğe bağlı sigortalı olanların, 4/a, 4/b ve 4/c kapsamına tabi olacak şekilde çalışmaya başlamaları halinde, isteğe bağlı sigortalılık hali sona ermektedir.

Son olarak çakışma halinde yanlış statüde prim ödenmişse ne yapılması gerektiğinden bahsedelim. Kanuna göre sigortalının, zorunlu sigortalı sayılması gereken sigortalılık halinden başka bir sigortalılık hali için prim ödemiş olması durumunda, ödenen primler zorunlu olması gereken sigortalılık hali için ödenmiş sayılmaktadır. Bunun için sigortalının bir dilekçe ile bağlı bulunduğu Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne / Sosyal Güvenlik Merkezine başvurması yeterli olacaktır.